

entre ETA i l'estat "les interlocucions estan perfilades"?

Tenim una altra prova que el diàleg entre totes les parts implicades ha cremat etapes i, sens dubte, avançat. Ho ha explicat Arnaldo Otegi, un home poc donat a crear falses expectatives i gens procliu a alimentar especulacions: "La fase d'exploració no s'ha aturat, no ha patit cap mena d'impàs, ni tampoc cap bloqueig. A més, aquesta fase d'exploració ha entrat en una dinàmica de concreció. Estem intentant concre-

tar les bases sòlides que permetin un acord de mínims i posar en marxa un procés de superació del conflicte."

Mentre el diàleg creuat continua, ETA manté la seva activitat, però amb atemptats que es poden definir de "baixa intensitat". Es tracta de bombes col·locades contra petites empreses o davant de jutjats de poblacions basques que han provocat escassos danys materials. La potència dels artefactes és, de vegades, tan minsa que els afectats no s'han adonat que han estat víctimes d'un atac. En

aquests casos, una trucada en nom d'ETA ha advertit a la policia de la col·locació de la bomba. Al llarg d'aquest any l'organització armada ha complementat les seves accions amb crides al diàleg i a l'acord a través d'un elevat nombre de comunicats. A la Moncloa, Rodríguez Zapatero respon a aquests emplaçaments amb declaracions que es mouen entre la prudència i l'optimisme.

*Daniel Gómez Amat
Bilbao*

I després de la treva, què?

Lendemà d'un anunci d'alto el foc d'ETA el lehendakari Ibarretxe convocarà totes les forces basques, sense excepció, per impulsar i constituir una Mesa de Partits. L'objectiu d'aquest fòrum serà debatre i acordar el futur autogovern d'Euskadi i les relacions d'aquest territori amb l'estat espanyol. És previsible que, almenys en un primer moment, el Partit Popular s'exclouï d'aquest diàleg.

En la Mesa de Partits cada formació defensarà el seu projecte i l'acord final haurà de ser per consens i posteriorment ratificat en una consulta popular.

PNB. El partit de Josu Jon Imaz recupearà el pla Ibarretxe i el posarà, novament, sobre la taula. Aquesta reforma de l'Estatut de Gernika, aprovada per la majoria absoluta del Parlament basc i rebutjada pel Congrés espanyol, planteja que Euskal Herria és una nació formada per set territoris: els tres de la "Comunitat Autònoma Basca" (Euskadi), Navarra i els tres del País Basc francès, i que el poble basc té dret a decidir el seu futur. Entre altres punts, el text proposa la creació d'un Poder Judicial Basc, coordinat amb l'espanyol, i també l'impuls de les seleccions esportives d'Euskadi amb dret a competir en l'àmbit internacional. En molts aspectes, tret de l'econòmic, l'anomenat pla Ibarretxe és força similar al projecte d'Estatut català. El PNB

aposta per pactar amb la resta de forces un text nou que superi el suport parlamentari aconseguit per la reforma de l'Estatut de Gernika, de 39 vots.

Batasuna. La formació il·legalitzada seurà també a la Mesa de Partits i defensarà que la solució al conflicte basc s'ha de tractar d'una manera integral, és a dir, que l'acord final ha d'incloure tots els territoris bascos sense excepció. La nació és una, formada per

set territoris, assegura l'esquerra abertzale, i la solució, per tant, també ha de ser única. La clau de volta és que els estats espanyol i francès reconeixin el dret d'autodeterminació. Batasuna està disposada a ser molt flexible tant en els ritmes per exercir aquest dret com en la qüestió territorial. La formació independentista, en una mostra de pragmatisme, reconeix la divisió institucional que pateix la nació basca, divideix en dos estats i en tres règims administratius diferents. Batasuna interpretarà l'acord que sorgeixi de la Mesa com un marc de transició i, a partir de llavors, lluitarà políticament i pacíficament per aconseguir la reunifi-

Compareixença de dos suposats membres d'ETA davant les càmeres de la BBC, l'octubre de l'any 1998.

Sobre la vespra

L'opinió de **Martxelo Otamendi**

"Tothom es va col·locant per a l'endemà", "l'endemà hauria de ser així, i no aixana",

"ningú no fa res sense pensar en l'endemà"... són les frases típiques que, en ploma d'analistes i boca de tertulians, hem anant llegint i escoltant els darrers mesos. "Després de què?, deu preguntar el lector. Després que ETA declare una treva, s'entén.

No hi ha trimestre en la política basca sense rumor de treva. Rumors cap ací i cap allà. I una vegada comprovat que el rumor no s'ha acomplert, decepció generalitzada i pressió a l'esquerra abertzale perquè la pròxima siga de debò. Qui o amb quina intenció propaga aquests rumors de treva? El darrer rumor preveia que el 14 de novembre, primer aniversari de la presentació del pla Anoeta de l'esquerra abertzale, seria la data triada per ETA per declarar una treva. No era mala coincidència, com tampoc no ho era la data del 12 d'octubre perquè el Ministeri espanyol d'Interior anunciara l'eixida de la Guàrdia Civil de les quatre províncies del sud d'Euskal Herria. I totes dues dates, la del 12 d'octubre i la del 14 de novembre, figuren en fulls que ja han caigut del calendari.

Però al nostre país els rumors sempre tenen com a destinatari el mateix receptor: l'esquerra abertzale. Algú pot pensar que l'exemple de l'anunci de la sortida de la Guàrdia Civil està agafat molt pels pèls i que està lluny de la realitat. Segons com es mire. Per què és important una treva d'ETA? Perquè ajudaria, i molt, a posar en marxa el procés de pau, i perquè seria

una mostra indiscutible de la voluntat de l'organització armada d'avançar en la resolució del conflicte. I és que l'anunci de la sortida de la Guàrdia Civil no seria una mostra indiscutible de la voluntat del Govern espanyol d'avançar en la resolució del conflicte? S'imagina el lector les conseqüències per al procés de pau de l'eixida de la Guàrdia Civil d'Euskal Herria? Avançaríem en una sola vesprada molt més que en anys.

No obstant això, no hi ha rumors d'una possible eixida dels membres de l'institut armat del territori basc. No n'hi ha hagut mai. Per què?, perquè als qui creen rumors, no els interessen els d'aquesta mena, que comportarien l'efecte d'expectació-frustració —que provoquen el mateixos rumors inventats i sense cap base—. Per això no és gaire desgavellat pensar que la factoria de rumors sobre la treva no està localitzada en l'entorn de l'esquerra abertzale, ja que aquesta és precisament la principal perjudicada per l'equació rumor de treva-expectació-frustració-pressió a l'esquerra abertzale.

No cal haver cursat estudis en cap institut de política internacional per saber que hi ha dues maneres (*) amb què una organització armada pot declarar una treva: 1, *gratis et amore*; 2, després d'un procés de prenegociació.

En la primera opció és l'organització armada qui, sense negociació ni conversació prèvia, decideix proclamar la treva, al marge que aquesta decisió tinga o no conseqüències en un procés de negociació. És una decisió unilateral, que en principi sembla que es

pren pensant que podrà ajudar a accelerar un procés.

En la segona opció, la més generalitzada en un conflicte armat de base independentista, la treva arriba precedida per un més o menys llarg procés de prenegociació que lliga les parts a un acord previ que possibilita la treva. Si fa no fa, com "què estàs disposat a fer si jo faig açò després que tu hages manifestat públicament això alhora que hages fet allò per tenir la garantia acordada que nosaltres farem això...". És a dir, la treva és un pas més, gairebé mai el primer, d'un procés llarg, i de vegades tortuosos, de presa de decisions. A més, sol arribar precedida d'unes mesures i en precedeix unes altres.

Per tant, com a conclusió, més ens valdria a tots no caure en el parany de la rumorologia sobre les treves, i treballar més perquè arribe quan i com haja d'arribar. Perquè siga la de debò i la definitiva, no una treva improvisada motivada per les presses i sense base real d'èxit. Els bascos no estem per frustracions creades en no sabem quin laboratori de rumors, sempre aliens als interessos nacionals bascos.

La treva arribarà, perquè no hi haurà procés de pau en fase resoluciva sense cessament de la lluita armada d'ETA. Però quan ETA proclame la treva, què farem perquè s'hi sumen els tertulians, els magistrats, els torturadors i les víctimes professionals?

* Hi ha una tercera manera d'aconseguir una treva, que és pregant. Però per conèixer detalls d'aquesta tercera opció, millor que us dirigiu a la Conferència Episcopal espanyola. Segurament, però, al lector li costarà bona feina trobar algú a la seu central de l'organització dels bisbes, ja que es passen tot el dia de manifestació.

cació nacional i la independència d'Euskal Herria.

Partit Socialista d'Euskadi. Els socialistes entenen que l'actual Estatut de Gernika ja no és un punt de trobada per als bascos, com tampoc ho és el pla Ibarretxe. Així doncs, el PSE està

disposat a incrementar l'autogovern d'Euskadi i ja ha avançat que, si hi ha un acord entre els bascos, no actuarà com un mur de contenció. Això vol dir que acceptarà que Euskadi sigui definida com a nació, si aquest és el sentiment majoritari, i també admetrà el dret a decidir per la mateixa raó.

Partit Popular. La formació liderada a Euskadi per María San Gil es nega a participar en un procés de converses que pugui desembocar en un seguit de concessions a ETA i a Batasuna. El PP considera que Zapatero i el PSOE s'han plegat a les amenaces i exigències d'ETA i continua pensant que la

millor manera de combatre el terrorisme no és la política ni el diàleg, sinó la via policial i judicial. Encara que s'ho proposin, els populars no tindran cap marge de maniobra per evitar, des de fora, els treballs de la Mesa de Partits. No disposaran de capacitat de veto perquè la resta de formacions tiraran pel dret amb suport del PP o sense. La voluntat és que ningú no ha de quedar exclòs de la Mesa. Als populars, doncs, quan arribi l'hora de la veritat, els tocarà decidir si es queden sols clamant contra la resta de formacions favorables al diàleg polític o bé si s'hi acaben sumant per no quedar-se aïllats.

Ezker Batua i Eusko Alkartasuna.

Aquests dos partits, especialment el segon –que és abertzale–, defensen que la societat basca té dret a decidir com es relaciona amb Espanya. L'objectiu d'Ezker Batua és treballar a favor d'un estat federal, mentre que el d'Eusko Alkartasuna és posar les bases perquè algun dia sigui possible una república basca independent integrada en la Unió Europea.

La Mesa de Partits constituirà el carril principal del procés de pau, la via més important perquè haurà d'afrontar les qüestions polítiques.

L'altre carril serà la Mesa on seuran ETA i el Govern espanyol. En aquesta caldrà resoldre els aspectes tècnics per desactivar el conflicte. És el que l'esquerra abertzale defineix com la "desmilitarització". Això es tradueix en la reducció de les forces militars i policials espanyoles establertes en els territoris bascos. ETA també haurà d'ini-

Josu Jon Imaz, president del PNB. La formació basca provarà de recuperar el pla Ibarretxe.

ciar el seu desarmament. El més probable és que l'organització basca segueixi l'exemple de l'IRA, grup que ha evitat, tant sí com no, lliurar les armes a Londres, fet que s'hauria interpretat com una capitulació. L'Exèrcit Republicà Irlandès va aconseguir que fos una comissió internacional la que accedís als seus arsenals per donar garanties de la destrucció de les armes.

Un altre dels temes que ETA i les autoritats espanyoles hauran de pactar serà el futur dels prop de 600 presos de l'organització que hi ha repartits per centres penitenciaris de tot l'estat, així com el retorn –o no– dels centenars de fugits i exiliats, i la reparació a totes les víctimes.

És bàsicament en aquests dos àmbits on quedarà delimitat el procés de pau basc. Les dues meses tindran per endavant milers d'hores de treball. La desactivació d'aquest conflicte i la posterior resolució serà, sens dubte, "llarga, dur i difícil", en paraules del mateix Rodríguez Zapatero. Al marge de possibles crisis o dels altabaixos que puguin sorgir pel camí, la pau no es construirà de la nit al dia, serà qüestió d'anys i, si es fa bé i és sincer, el procés haurà d'estar blindat i no sotmès als sotrats de les conjuntures electorals que sempre juguen fort a curt termini.

Daniel Gómez Amat
Bilbao

premis civisme

convocatòria 2005

20è Premi Jaume Ciurana a l'actuació cívica juvenil

11è Premi civisme als mitjans de comunicació

24è Premi Serra i Moret

Per a més informació dirigiu-vos a la Direcció General d'Actuacions Comunitàries i Cíviques del Departament de Benestar i Família o a l'oficina de Benestar i Família més propera o truqueu al 900 300 500 o bé per internet a: www.gencat.es/benestar. Termini de presentació: fins al 31 de gener de 2006.

012
www.gencat.net
Cost de la trucada:
0,56€/3 min.

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família

Catalunya
comunitat civisme